

РІВНЕНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ГУМАНІТАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

**ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА
МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ
В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ**

Збірник наукових праць

Наукові записки
Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 40

Заснований в 1996 році

Рівне – 2008

ББК 74.20

О - 59

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах освіти: Збірник наукових праць.

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету. Випуск 40. — Рівне: РДГУ, 2008. — 176 с.

Збірник наукових праць містить статті з проблем виховання і розвитку особистості в контексті реалізації ідей А.С. Макаренка на сучасному етапі реформування освіти, а також з теорії і методики виховання та навчання учнів і студентів, професійної орієнтації учнівської молоді.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, учителів, вихователів, практичних працівників освіти, керівників дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Головний редактор:

Пальчевський Степан Сергійович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Заступник головного редактора:

Янцур Микола Сергійович – кандидат педагогічних наук, професор (відповідальний секретар) (Рівненський державний гуманітарний університет).

ЧЛЕНИ РЕДАКЦІЙНОЇ КОЛЕГІЇ:

Бех Іван Дмитрович – доктор психологічних наук, професор, дійсний член АПН України (Інститут проблем виховання АПН України);

Вербець Владислав Володимирович – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Воробйов Анатолій Миколайович – кандидат педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Дем'янчук Анатолій Степанович – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АНВШ України (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Карпенчук Світлана Григорівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Коваль Ганна Петрівна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Литвиненко Світлана Анатоліївна – доктор педагогічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Лісова Світлана Валеріївна – доктор педагогічних наук, професор, дійсний член АПСН (Міжнародний економіко-гуманітарний університет ім. академіка Степана Дем'янчука);

Малафійк Іван Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павелків Роман Володимирович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет);

Павлютенков Євген Михайлович – доктор педагогічних наук, професор (Запорізький обласний інститут післядипломної педагогічної освіти);

Пасічник Ігор Демидович – доктор психологічних наук, професор (Національний університет “Острозька Академія”);

Поніманська Тамара Іллівна – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Савчин Мирослав Васильович – доктор психологічних наук, професор (Дрогобицький державний педагогічний інститут ім. Івана Франка);

Терещук Григорій Васильович – доктор педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПН України (Тернопільський національний педагогічний університет ім. Володимира Гнатюка);

Тищук Віталій Іванович – кандидат педагогічних наук, професор, член-кореспондент АПСН (Рівненський державний гуманітарний університет);

Ямницький Вадим Маркович – доктор психологічних наук, професор (Рівненський державний гуманітарний університет).

Затверджено Вченою радою Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 3 від 31.10.2008р.).

Збірник затверджений ВАК України як наукове фахове видання, в якому можуть публікуватися результати дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора і кандидата наук з педагогіки (постанова Президії ВАК України №1-05/7 від 9.06.1999 р. та додаток до постанови ВАК України від 11.10. 2000 р. № 1 – 03/8).

За достовірність фактів, дат, назв і т. п. відповідають автори статей. Думки авторів можуть не збігатися з позицією редколегії. Рукописи рецензуються і не повертаються.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31. Рівненський державний гуманітарний університет

ISBN 966 — 7281 — 08 — 10.

© Рівненський державний гуманітарний університет, 2008

Wisconsin – Extension.

18. Garne, F. (2000). Understanding the complex choreography of talent development through DMGT – based analysis. In K. A. Heller, F. J. Mönks, R. J. Sternberg, & R. F. Subotnik (Eds.), International handbook of giftedness and talent (2 nd ed., pp. 67-79). Oxford, UK: Elserier Sciense Ltd.
19. Tannenbaum, A. J. (2003). Nature and nurture of giftedness. In N. Colangelo & G. A. Davis (Eds.), Handbook of gifted education (3 rd., pp. 45-59). Boston: Allyn & Bacon.
20. Taylor, C. W. (1986). Cultivating simultanous student growth in both multiple creative talents and knowledge. In J. S. Renzulli (Ed.), Systems and models for dereloping programs for the gifted and talented. (pp 306-351). Mansfield Center, CT: Creative Learning Press.
21. Taylor, C. W. (1988). Various approaches to and definitions of creativity. (In R. I. Sternberg (Ed.), The nature of creativity (pp. 99-121). New York: Cambridge University Press.
22. Gardner, H. (2003) Multiple intellegences: A perspective on giftedness. In N. Coangelo & G. A. Davis (Eds.), Handbook of gifted education (3 rd ed., pp. 100-112, Boston: Allyn & Bacon.
23. Gardner, H. (1999). Intelligence reframed: Multiple intelligences for the 21 st century. New York: Basic Books.
24. Sternberg, R. (1986). A triarchal theory of intellectual giftedness. In R. Sternberg & I. E. Davidson (Eds.), Conceptions of giftedness (pp. 223-243). New York: Gambridge University Press.
25. Sternberg, R. J. (1995). What do we mean by giftedness? A pentagonal implicit theory. Gifted child Quarterly, 39, 88-94.
26. Carroll, J. B. (1993). Human cognitive abilities: A survey of factor analytic studies. Gambridge, UK: Gambridge University Press.

Резюме. В работе проанализировано более десяти определений одаренности, представленных последним временем педагогами и психологами США, сделано попытку их класифицировать в соответствии от первинных компонент, которые положенны в их основание. Вместе с этим сегодня нет достаточных оснований, чтобы градуировать эти определения на основании адекватности обхватываемых ими определений или определений сущности одаренности, или продуктивности в организации учебы одаренных учеников.

Ключевые слова: одарённость, интеллектуальные способности, творчество, творчески одарённая личность, компоненты одарённости.

The summary. More than ten definitions of giftedness were analyzed in the article. They have been presented today by american educators and psychologists. The author has made an attempt of their classification on the base of the main components. But nowadays there are no conditions to consider there definitions exact and limited, denoting the essence of giftedness or organizational productivity of gifted children education.

Key words: giftedness, intellectual abilities, creativity, creatively gifted, personality, components of giftedness.

Одержано редакцією 16.01.2008.

УДК:378. 14: 502.2

М.А. БОРДЮК

ПАРАДИГМА ВИВЧЕННЯ ПРИРОДОЗНАВСТВА СТУДЕНТАМИ ГУМАНІТАРНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДІВ В УМОВАХ НОВОГО ІНФОРМАЦІЙНОГО ПРОСТОРУ

Резюме. В статті розглядається модель вивчення інтегрованого курсу фундаментальних дисциплін студентами гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів в умовах технологічно-інформаційної революції.

Ключові слова: інформаційний етап, гуманітаризація, міжпредметний синтез, синергетичний підхід.

Постановка проблеми

Вихідні концептуальні положення щодо змісту й організації діяльності навчальних закладів різних типів і рівнів акредитації, сучасна стратегія освіти (й чітка орієнтація на потреби й запити як особистості, так і суспільства) ґрунтуються на основних положеннях Конституції України, Національної доктрини розвитку освіти, Законів України „Про загальну середню освіту” та „Про вищу освіту”, Державної національної програми „Освіта” („Україна ХХІ століття”) [1].

Посилення ролі освіти в сучасних трансформаціях суспільства привело до витіснення концепції „освіта на все життя” концепцією „освіта впродовж життя”, котра була прийнята світовим співтовариством і стала основою для програми ЮНЕСКО „Освіта для ХХІ століття”.

Розвиток сучасного суспільства зумовлений і якісними змінами, які відбуваються в науці. Сьогоднішній розвиток науки відбувається надзвичайно інтенсивно, хоча 80-90 років тому наука функціонувала незалежно від тих процесів, які відбувалися у сфері виробництва, не торкалася суттєво основ життєдіяльності суспільства. Суттєві зміни відбулися в науковій сфері після того, як у Лос-Аламосі було підірвано перший атомний пристрій, а Хіросіма зміцнила геростратову популярність науки. Стало очевидним,

що навіть такий абстрактний розділ науки, як атомна фізика, має тісний зв'язок із соціально-економічним життям людей, із політикою [2].

Науково-технічний прогрес зумовив те, що за короткий термін людство зробило гігантський крок вперед до оволодіння і пізнання процесів природи і їх практичного використання. Такі напрямки, як теорія відносності, квантова механіка, атомна і ядерна фізика, фізика і хімія макромолекулярних систем, кібернетика, молекулярна біологія, генна інженерія, біоніка та інші, визначають обличчя сучасної науки, і найбільші відкриття в цих сферах були отримані в наш час. Інтенсивний розвиток науки породжує і гігантське накопичення матеріалу, великого об'єму інформації. Різні галузі науки охоплюють усе більше сфер людської діяльності, що призводить до процесів диференціації фундаментальних наукових напрямків.

Виконання таких вимог неможливе без перегляду підходів до інтелектуального виховання студентів в умовах сучасної вищої школи.

Отже, **мета роботи** полягає в тому, щоб створити парадигму вивчення природознавства, як інтегрованого комплексу фундаментальних дисциплін студентами гуманітарних спеціальностей в умовах нового інформаційного простору.

Виклад основного матеріалу

Для реалізації цілей і завдань, визначених у Державному стандарті освіти, потрібні спільні зусилля вчителів природничих і гуманітарних дисциплін. А це у свою чергу потребує вивчення курсів природознавства студентами гуманітарних спеціальностей.

Тому пропонується ввести в навчальні плани для цих спеціальностей інтегрований курс „Основи фундаментальних дисциплін та концепція сучасного природознавства” [3].

Концептуальний підхід до досягнень сучасного природознавства дає можливість студентам усвідомити світоглядне і методологічне значення тих чи інших природничо-наукових принципів і теорій у контексті сучасної культури. Отже, такий курс є не просто сукупністю вибраних традиційних розділів фізики, хімії, біології, екології, а є результатом реалізації комплексного культурологічного, філософського та еволюційного підходів до проблем сучасних фундаментальних дисциплін.

Програма такого курсу пропонується, виходячи з традицій вітчизняної освіти з її школою фундаментальності і широти підходу до пояснення суті речей. З іншого боку, потрібно враховувати, що не в повній мірі вдається пояснити існуючі наукові підходи і концепції. Тому програма цього курсу може бути запропонована на основі двох підходів. Згідно з першим, даються уявлення про фізичні принципи пояснення природи з позицій сучасної фізики. Перш за все розглядаються загальні фундаментальні принципи руху матеріальних тіл у межах класичної, квантової і релятивістської механіки, взаємозв'язок простору і часу, основи теорії відносності, фізика Всесвіту і сучасні уявлення про будову речовини, методи дискретного й імовірнісного опису природи, застосування синергетичний уявлень для аналізу поведінки складних систем і роль симетрії-асиметрії в різних фізичних виявах. На основі таких підходів аналізуються питання фізичного розуміння принципів біології, відтворення і розвитку живих систем, фізичні фактори впливу Космосу на земні процеси, роль внутрішніх і зовнішніх фізичних полів у еволюції живих організмів. Фізичні моделі використовуються для синергетичний підходів самоорганізації в гуманітарній та економічній сферах.

Оскільки раціональна природознавча методологія пізнання проникає в соціальні та гуманітарні сфери, чинить помітний вплив на психологію, філософію і мистецтво, то згідно з другим підходом, до формування програми такого курсу враховується світогляд і методологічне значення фундаментальних наукових принципів і теорій в контексті сучасної культури. Відповідно до цього такий курс є результатом між предметного синтезу комплексного культурологічного, філософського та еволюційного підходу до сучасного природознавства.

Виходячи з таких підходів, пропонується програма такого курсу для студентів гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів:

I. Загальні уявлення про природознавство. Моделювання. Наукові методи дослідження. Взаємозв'язок фундаментальних і гуманітарних наук. Філософські проблеми природознавства.

II. Історія розвитку природознавства. Механічна картина світу. Електромагнітна картина світу. Наукові революції в історії природознавства.

III. Основи сучасної фізики. Фізика полів. Теорія відносності. Основи квантової механіки і електродинаміки. Фізика всесвіту. Закони збереження.

IV. Сучасна хімія. Основні поняття і уявлення. Атомно-молекулярний підхід. Хімічні технології. Хімія високомолекулярних сполук.

V. Принципи біології та її фізичні аспекти. Теорії виникнення життя й еволюції. Фізичні принципи відтворення і розвитку живих систем. Фізичні та інформаційні поля біологічних структур.

VI. Людина і біосфера. Фізичні аспекти біосфери та основи екології.

VII. Використання моделей фундаментальних наук у гуманітарній, культурній та економічній сферах. Універсальна еволюційно-синергетична картина світу.

В основу методології проведення такого курсу покладено синергетичний підхід до розгляду його як системи відкритої і здатної до самоорганізації.

Методологічну основу такого курсу складають: філософські положення теорії пізнання, теорії систем, загальнонаукові принципи системного підходу й елементи системного аналізу, діалектична теорія про

загальний зв'язок, взаємозумовленість і цілісність явищ об'єктивної дійсності, положення про роль неперервної освіти у формуванні професіоналізму особистості, концептуальні положення щодо професійності студентів.

Ідеологією процесу вивчення цього курсу є гуманітаризація, що дає можливість поєднати цілісну наукову картину світу з світом людини, науку і культуру. Головними аспектами гуманітаризації процесу навчання фундаментальним дисциплінам є повне використання їх гуманітарного потенціалу як частини загальнолюдської культури для морального, екологічного виховання; розгляд людини як об'єкта наукового пізнання, що є часткою природи; розвиток мислення і наукового світогляду; виховання почуттів; показом взаємозв'язку між фундаментальними дисциплінами і розвитком суспільної свідомості, ставлення людини до навколишнього середовища.

В аспекті гуманітаризації вивчення запропонованого курсу особливої уваги заслуговують питання пов'язані з глобальними проблемами нашої цивілізації, зокрема екології, енергетики та енергозбереженнях, проблемах передачі інформації та комп'ютеризації.

Виклад матеріалу такого спецкурсу рекомендується проводити в доступній формі, використовуючи теоретичні й експериментальні методи, обмежившись там, де це потрібно, використання математичних моделей за рахунок введення у розгляд різного роду модельних уявлень.

У процесі навчання фундаментальним дисциплінам використовується діяльнісний підхід, що передбачає заміну суто інформаційно-пояснювального характеру викладання, таким, яке спрямоване на розвиток пізнавальних сил і творчих здібностей, способів мислення та діяльності студентів.

Висновки

Запропонований до вивчення студентами гуманітарних спеціальностей курс „Основи фундаментальних наук і концепція сучасного природознавства” дає можливість зорієнтуватися в сучасній науковій картині світу і розглядати фундаментальні науки як зв'язок між минулою, сучасною та майбутніми культурами.

Отримані знання з основ фундаментальних дисциплін дають можливість майбутнім педагогам і працівникам гуманітарної сфери орієнтуватися в тих процесах, що відбуваються в сучасній науці та використовувати їх у практичній діяльності.

ЛІТЕРАТУРА

1. Державний стандарт базової і повної середньої освіти // Освіта України. - № 5. – 20 січня 2004.
2. Адамчук А.К., Есипова С.Е. Коллективные флуктационные активы при существовании арбитражных возможностей и оценка платежных обязательств // Успехи физических наук, 1997. – Т. 167. - № 12. – С.1295-1306.
3. Бордюк М., Бордюк Н., Шевчук Т. Технологія вивчення природознавства студентами гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів // Нова педагогічна думка, 2008. - № 1. – С.55-58.

Резюме. *Анализируется модель изучения интегрированного курса фундаментальных наук студентами гуманитарных специальностей высших учебных заведений в условиях технологично-информационной революции.*

Ключевые слова: *информационный этап, гуманитаризация, междупредметный синтез, синергетический подход.*

The summary. *The model of study of computer-integrated course of fundamental sciences is analysed by the students of humanitarian specialties of higher educational establishments in the conditions of technologically-informative revolution.*

Key words: *information stage, humanitarisation, intersubject synthesis, synergetic approach.*

Одержано редакцією 22.03.2008.

УДК: 378:37.048.4

М.С. ЯНЦУР, Н.Р. ЄЗЕРСЬКА, Д.Г.ЗБРОЖЕК

ПІДГОТОВЛЕНІСТЬ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ ДО ПРОФОРІЄНТАЦІЙНОЇ РОБОТИ З УЧНЯМИ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ

Резюме. *Стаття присвячена проблемі дослідження профорієнтаційної підготовленості майбутніх вчителів-предметників до проведення профорієнтаційної роботи у загальноосвітніх навчальних закладах та проаналізовано результати проведеного педагогічного експерименту з даної проблеми.*

Ключові слова: *професійна орієнтація, професійне самовизначення, підготовленість до профорієнтаційної роботи, зміст підготовленості.*

В умовах відродження української держави на засадах демократії гостро постає питання про підвищення ролі людини, як професіонала, тому потрібно зорієнтувати особистість на професійне самовизначення у відповідності із потребами суспільства в кадрах. У вирішенні цієї проблеми важливе місце відводиться професійній орієнтації, як складному і багатоплановому явищу, яке поєднує економічні процеси з соціальними, освітніми з психологічними, фізіологічними, виробничими, як сукупність виховних і навчальних впливів, що забезпечують самостійність, свідомість у виборі, оволодінні та реалізації кожним членом

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
ПРИВІТАННЯ УЧАСНИКАМ КОНФЕРЕНЦІЇ	4
<i>Малафійк І.В.</i> Антон Семенович Макаренко і педагогічне мислення.	7
<i>Пашко Л.Ф.</i> Педагогічне мислення сучасного вчителя в контексті філософського світогляду А.С. Макаренка.	9
<i>Фролов А.А.</i> Социально-педагогическое мышление А.С.Макаренко: базовые понятия педагогики, их структура.	12
<i>Семенюк-Іванюк Л.Ю.</i> Ідеї розвитку педагогічної логіки А.С. Макаренка в умовах сучасних педагогічних інтерпретацій.	14
<i>Терешко Л.В.</i> Проблема соціально-педагогічної технології у педагогічній спадщині А.С.Макаренка.	19
<i>Нечипорук Л.І.</i> Ідеї синтетичної педагогіки А. С. Макаренка в контексті ноосферної освіти.	21
<i>Колесніков С.А.</i> Спільна робота сім'ї та школи з формування музичної культури молодших школярів у світлі педагогічної концепції А.С. Макаренка.	24
<i>Симоненко Л.І.</i> Соціальний захист дітей та молоді в аспекті теоретико-методичної спадщини А.С. Макаренка.	27
<i>Малафійк І.В.</i> Розвиток знання - провідна ідея сучасної дидактики.	29
<i>Колос Ю.З.</i> Педагогічне мислення викладача вищої школи в контексті формування інформаційно-технологічної компетентності студентів.	39
<i>Тимошук Л.В.</i> Формування досвіду емоційно-чуттєвого ставлення до світу у педагогічній спадщині А.С. Макаренка.	41
<i>Илалтдинова Е.Ю.</i> Официальная педагогика и общественно-педагогическая инициатива как факторы развития педагогической теории (постановка проблемы).	44
<i>Яковенко К.Ю.</i> Формування педагогічного мислення майбутніх соціальних педагогів у процесі вирішення педагогічних ситуацій у роботі з обдарованими учнями у загальноосвітніх навчально-виховних закладах.	46
<i>Крат І.В.</i> Школа і освіта на Волині напередодні створення Едукаційної комісії (1773 р.).	47
<i>Джеджерера О.В.</i> Громадські об'єднання як засіб творчої активізації студентів.	51
<i>Джеджерера К.В.</i> Комунікативний потенціал громадських студентських об'єднань.	55
<i>Останчук М. В.</i> Цілісне мислення при розвивальному навчанні.	60
<i>Єфремов С.В.</i> Інтеграція у змісті професійно спрямованої науково-дослідної роботи студентів у вищих навчальних закладах України у другій половині ХХ століття.	65
<i>Оксенюк О.В.</i> Формування національних цінностей в учнів у контексті сучасного педагогічного мислення.	69
<i>Борисюк Л.Р.</i> Наукові принципи роботи педагога з обдарованими дітьми.	72
<i>Шокало А.В.</i> Практичний досвід формування сучасної мовної освіти у Франції.	75
<i>Галатюк Ю.М.</i> Теоретичні й методичні аспекти формування інтелектуальних умінь у контексті навчально-пізнавальної діяльності.	78
<i>Онопрієнко О. В.</i> Проектна діяльність як інтегративна модель навчальної діяльності молодших школярів.	84
<i>Щербакова К.Й., Зайцева Л.І.</i> Сучасні підходи до навчання старших дошкільників розв'язання арифметичних задач.	87
<i>Юринець О.</i> Формування педагогічної відповідальності студентів коледжу.	90
<i>Пелех Ю.В.</i> Формування ціннісно-сислової готовності майбутнього педагога до професійної діяльності.	94
<i>Тадєєва М.І.</i> Історико – педагогічний досвід становлення іншомовної освіти в Росії та Україні (XVIII – XIX століття).	97
<i>Петрук Л.П.</i> Місце та роль риторики у формуванні мисленнєво-мовленнєвої культури фахівців гуманітарного профілю.	100
<i>Винар В.П.</i> Формування творчого мислення майбутніх вчителів початкової школи як передумова розвитку творчого потенціалу особистості.	103
<i>Свіриць К.О.</i> Формування мовленнєвої готовності старших дошкільників до школи у контексті сучасного педагогічного мислення.	105
<i>Тадєєв П.О.</i> Різні підходи до поняття «обдарованість» в психолого-педагогічній науці США.	109
<i>Бордюк М.А.</i> Парадигма вивчення природознавства студентами гуманітарних спеціальностей вищих навчальних закладів в умовах нового інформаційного простору.	113
<i>Яничур М.С., Єзерська Н.Р., Зброжек Д.Г.</i> Підготовленість майбутніх вчителів до профорієнтаційної роботи в загальноосвітніх навчальних закладах.	115
<i>Цимбалару А.Д.</i> Семантика понятійного апарату проблеми педагогічного проектування.	121
<i>Дичківська І.М.</i> Інноваційна педагогічна діяльність як чинник розвитку освітніх систем.	127

Косарєва О.І. Роль стилів сімейного виховання у виникненні конфліктної поведінки в дошкільному віці.	132
Щербакова Н.М. До вивчення особливостей пізнавальної самостійності учнів 7-9 класів.	136
Забута Т.В. Дитяче самоврядування в педагогічній теорії та практиці: ретроспективний огляд.	140
Мельничук Л.В. Соціальний розвиток молодших школярів у світлі педагогічного досвіду А.С. Макаренка.	147
Трофимчук О.І. Етнопедагогічні основи у вихованні музикантів-інструменталістів.	150
Михайлова Л.І. Проблема моральної свідомості у педагогічній спадщині К.Д. Ушинського.	153
Примак О.П. Формування в учнів початкової школи уміння вчитися в процесі вивчення табличних випадків арифметичних дій.	157
Марко В.Ю. Поняття духовності сучасного вчителя.	163
Фарина Н.П. Виховання студентської молоді в контексті творчого шляху Володимира Івасюка.	166
Тепла М.Й. Психолого-педагогічні особливості спілкування та спільної діяльності дошкільника з дорослими та однолітками.	168
Відомості про авторів.	172

Наукове видання

ОНОВЛЕННЯ ЗМІСТУ, ФОРМ ТА МЕТОДІВ НАВЧАННЯ І ВИХОВАННЯ В ЗАКЛАДАХ ОСВІТИ

Збірник наукових праць

Наукові записки Рівненського державного гуманітарного університету

Випуск 40

Заснований у 1996 р.

Відповідальний редактор збірника Малафійк І.В.
Відповідальний за підготовку збірника до видання Янцур М.С.
Технічний редактор Кравчук В.Ю.
Комп'ютерна верстка Хильчук Т.К.

Здано до набору 15.09.2008 р. Підписано до друку 31.10.2008 р.
Формат 60х84 1/8. Папір офсетний № 1. Гарнітура Times New Roman. Друк різнографічний.
Ум. друк. арк. 26,2. Обл. вид. арк. 26,7 Замовлення № 69/1. Наклад 300.

Адреса редакції: 33028 м. Рівне, вул. Остафова, 31
Рівненський державний гуманітарний університет, кафедра професійної педагогіки і
трудової підготовки (к. 98, тел. 22-11-18)

Віддруковано в редакційно-видавничому відділі
Рівненського державного гуманітарного університету
33028 м. Рівне, вул. С.Бандери, 12, тел. 26-48-83

О – 59 **Оновлення змісту, форм та методів навчання і виховання в закладах
освіти: Збірник наукових праць. Наукові записки Рівненського
державного гуманітарного університету. Випуск 40.— Рівне: РДГУ, 2008.
— 176 с.**

ISBN 966 — 7281 — 08 — 10.

Збірник наукових праць містить статті з проблем виховання і розвитку особистості в контексті реалізації ідей А.С. Макаренка на сучасному етапі реформування освіти, а також з теорії і методики виховання та навчання учнів і студентів, професійної орієнтації учнівської молоді.

Опубліковані матеріали можуть бути корисними для науковців, учителів, вихователів, практичних працівників освіти, керівників дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладів, викладачів та студентів вищих педагогічних навчальних закладів.

УДК: 37: 371: 372: 373: 374: 376: 378: 379

ББК 74.20